

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Sławomir Jęksa

SSO Ewa Taberska (spr.)

SSO Małgorzata Winkler - Galicka

Protokolant st. sekr. sąd. Aleksandra Langocz

przy udziale M. C. Prokuratora Prokuratury Rejonowej del. do Prokuratury Okręgowej w Poznaniu

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2017 r.

sprawy K. S., T. B. i J. P.

oskarżonych z art. 284 § 2 kk w zw. z art. 91 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań Stare Miasto w P.

z dnia 11 października 2016r. sygn. akt VIII K 42/08

1. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.
2. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. K. kwotę 516,60 złotych brutto z tytułu zwrotu kosztów obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym.
3. Zasądza od oskarżyciela posiłkowego Krajowego Ośrodka (...) Oddział Terenowy w P. koszty procesu za postępowanie odwoławcze oraz wymierza opłatę w kwocie 60 zł za II instancję.

M. G. S. E. T.

UZASADNIENIE

K. S. został m.in. oskarżony o to, że w okresie od stycznia 1999r. do kwietnia 1999r. w K., działając wspólnie i w porozumieniu z H. D. w ciągu przestępstw jako viceprezes Zarządu (...) K. przywłaszczył należące do (...)1300 ton zboża wartości nie mniejszej niż 1.848.000 złotych, które po przemiale n amakę zostało sprzedane różnym odbiorcom, czym działał na szkodę (...)w P., tj. o czyn z art. 284 § 1 i 2 kk w zw. z art. 294 §1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk

T. B. został m.in. oskarżony o to, że w okresie od czerwca 1999r. do kwietnia 1999r. w K., działając w ciągu przestępstw wspólnie i w porozumieniu z H. D. i J. P. jako kierownik elewatora (...) S.A., a następnie jako viceprezes w/w firmy zabrał w celu przywłaszczenia 5.452,460 ton pszenicy o wartości 2.617.282,30 złotych na szkodę (...)w P., tj. o czyn z art. 284 § 2 kk w zw. z art. 91 § 1 kk w zw. z art. 294 §1 kk

J. P. oskarżony o to, że w okresie od czerwca 1999r. do kwietnia 1999r. w K., działając w ciągu przestępstw wspólnie i w porozumieniu z H. D. i T. B. jako kierownik elewatora (...) S.A., a następnie jako viceprezes w/w firmy zabrał w

celu przywłaszczenia 5.452,460 ton pszenicy o wartości 2.617.282,30 złotych na szkodę (...)w P., tj. o czyn z art. 284 § 2 kk w zw. z art. 91 § 1 kk w zw. z art. 294 §1 kk

Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto w P. wyrokiem z dnia 11 października 2017r. sygn. akt VIII K 42/08 uniewinnił oskarżonych K. S., T. B. i J. P. od popełnienia wyżej opisanych czynów – punkty II, V i VII i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku złożył pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego – (...)w P. – obecnie (...)w P. – K. 9891 – 9893 i K. 9924 – T. 49.

Wszyscy trzej oskarżeni złożyli odpowiedź na apelację – K. 9926 – 9928.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Przed przystąpieniem do analizy zarzutu apelacji należy zauważyć, iż orzeczenie wydane w przedmiotowej sprawie jest oparte na całokształcie materiału dowodowego zebranego w sprawie, który został poddany wnikliwej analizie bez przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów. Analiza ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy znajduje pełne odzwierciedlenie we wnioskach zawartych w uzasadnieniu wyroku, które, wbrew twierdzeniom zawartym w apelacji, w wystarczającym stopniu czyni zadość wymogom art. 424 § 1 i 2 k.p.k., co w pełni pozwala na przeprowadzenie kontroli instancyjnej.

Sąd Okręgowy chciałby również podkreślić, iż Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy oraz dokładny przeprowadził postępowanie dowodowe, wnikliwie rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku rozprawy, dokonując następnie na ich podstawie właściwych ustaleń faktycznych, tak co do samego przebiegu zdarzeń, jak i rozstrzygając kwestie braku sprawstwa i winy oskarżonych. Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie zostało przeprowadzone z należytą starannością i poszanowaniem proceduralnych zasad obowiązujących w polskim procesie karnym. Ocena materiału dowodowego zaprezentowana przez Sąd Rejonowy co do zarzucanych oskarżonym czynów została dokonana z uwzględnieniem reguł sformułowanych w przepisach art. 5 § 2 k.p.k. i 7 k.p.k. Co więcej, jest ona oceną wystarczająco wszechstronną i bezstronną, która w szczególności nie narusza granic swobodnej oceny dowodów i jest zgodna z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego. Sąd Okręgowy nie stwierdził też błędów logicznych, jak i faktycznych w rozumowaniu Sądu Rejonowego. W związku z powyższym kontrola apelacyjna uzasadnia twierdzenie, że zaskarżony wyrok został, tak jak tego wymaga norma zawarta w art. 410 k.p.k., prawidłowo i w pełni oparty na właściwie dokonanej ocenie materiału dowodowego, zgromadzonego i ujawnionego w toku postępowania.

Sąd Okręgowy stwierdza, że podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia przepisów art. 7 k.p.k, art. 4 k.p.k. i art. 410 k.p.k. okazał się niezasadny. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, iż ustalenia faktyczne wyroku nie wykraczają poza ramy swobodnej oceny dowodów, gdy poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy przeprowadzonych dowodów, których ocena nie wykazuje błędów natury faktycznej czy logicznej, jest zgodna ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 1974 r., sygn. akt II KR 114/74, opubl. w OSNKW 1975/2/28). Przekonanie sądu orzekającego o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych korzysta z ochrony przepisu art. 7 k.p.k., jeżeli ocena sądu jest poprzedzona ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy, a jednocześnie stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonego, jest wyczerpująca i logiczna (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 1996 r., sygn. akt II KRN 199/95, opubl. w PiP 1996/10/10 oraz z dnia 16 grudnia 1974 r., sygn. akt Rw 618/74, opubl. w OSNKW 1975/3-4/47).

Sąd Okręgowy podziela zatem ustalenia Sądu Rejonowego, iż ze względu na zupełny brak możliwości przesłuchania H. D. w charakterze podejrzanej, oskarżonej, czy też świadka z uwagi na stan zdrowia psychicznego, który nie rokuje poprawy, nie sposób wykluczyć możliwości jej samoistnego działania przestępnego, jednocześnie przy zupełnej

nieświadomości, czy chociażby niekaralnej nieumyślności oskarżonych K. S., T. B. i J. P. co do możliwości popełnienia przestępstwa z art. 284 kk.

Analiza zeznań świadków wskazywanych przez pełnomocnika pokrzywdzonej, tj. W. M., K. W. i M. K., a nawet nie tylko na podstawie zeznań tych świadków, istotnie pozwalałyby ustalić, iż oskarżenia uczestniczyli czynnie w sprawach spółek, w których pracowali i podejmowali decyzje istotne dla ich działalności. Jednakże treść zeznań tych świadków również nie wskazuje, zdaniem Sądu Okręgowego, iż oskarżeni świadomie i celowo, wspólnie i w porozumieniu H. D., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, pozbawili (...)zboża.

Świadek W. M. zeznał, iż oskarżony K. S. poinformował go, że ma polecenie na przemiał i wykup zboża od (...). Co prawda oskarżony nie pokazał mu żadnych dokumentów, które by to potwierdzały, ale świadek nie kwestionował poleceń K. S., który był jego zwierzchnikiem, tym bardziej, że wcześniej (...) wydała podobne zezwolenie na przemiał zboża.

Świadek K. W. natomiast zeznał, że to przede wszystkim H. D. wydawała mu polecenia dotyczące wyprowadzania zboża z E.. T. B. był przełożonym świadka, ale oskarżony ten „podlegał pod D.". Świadek otrzymywał polecenia od T. B. i od H. D., ale przede wszystkim od H. D.. Świadek wprost stwierdził, że na pewno T. B. nie mógł samodzielnie podjąć decyzji o przemieleniu zboża bez udziału H. D.. Świadek ten nie przypominał sobie także, by dostawał od J. P. polecenia, co do rozdysponowania zboża. Oskarżony J. P. był wówczas wiceprezesem, lecz świadek nie rozmawiał z tym oskarżonym na temat wyprowadzania zboża pokrzywdzonej Agencji z E..

Nie sposób podzielić zatem twierdzeń apelującego, iż skoro oskarżeni wydawali polecenia pracownikom E., (...) K. i A. – D. w wyniku których to poleceń nastąpiły potem szkody w mieniu Agencji Rynku Rolnego (nazwa uprzednia), to oskarżeni przynajmniej działali z H. D. wspólnie i w porozumieniu.

Zarówno wszyscy oskarżeni w niniejsze sprawie, jak i przesłuchani w toku postępowania dowodowego świadkowie nakreślili H. D. jako osobę samodzielnie zarządzającą przedsiębiorstwami, nad którymi przejmowała kontrolę. Osoby przesłuchiwane opisywały, w jaki sposób H. D. bezprawnie rozporządzała środkami finansowymi należącymi do pomiotów którymi kierowała na swoje cele prywatne płacąc m.in. łapówki poprzez przekazywanie pieniędzy, na opłacanie wycieczek, urządzenie przyjęć, kupowanie prezentów, co doprowadziło ostatecznie, obok nieodpowiedzialnego sposobu zarządzania, do trudnej sytuacji kierowanych przez nią przedsiębiorstw.

Chociażby świadek S. D., która była członkiem zarządu (...) K. w swoich zeznaniach opisała m.in. jakie czynności wykonywała jako członek zarządu spółki od 19.06.1999r., które miały na celu ratowanie spółki z powodu trudnej sytuacji w jakiej się znalazła z powodu nieprawidłowych działań H. D. i osób, które wykonywały jej polecenia.

Także świadek T. N. wskazał, iż H. D. była przełożoną oskarżonych T. B. i J. P. i oni byli zobowiązani wykonywać jej polecenia. Świadek ten także w swoich zeznaniach „barwnie” opisał w jaki sposób H. D. zarządzała firmą i jak niegospodarnie wydawała pieniądze. Świadek podał, iż środki finansowe uzyskane z tytułu zaciągniętych kredytów bankowych oraz przelewanych z Agencji Rynku Rolnego H. D. przeznaczała m.in. na koszty związane z uzyskanymi kredytami, na zakup nieruchomości w K., budowę 2 domów jednorodzinnych w P., pomoc finansową dla rodziny. Kwotę 350.000 zł. H. D. straciła na urządzenie jednej imprezy na lotnisku pod W..

Z ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie wynika zatem, że to H. D., a nie oskarżeni, mimo swojej wiedzy o wydawaniu zboża Agencji Rynku Rolnego z elewatorów, była odpowiedzialna za nieprawidłowości w firmach (...), (...) K. i A.-D. i za szkody jakie poniosły (...) i Bank (...) i inne podmioty, które współpracowały z tymi firmami.

Z powodu zatem braku zeznań H. D. Sąd Rejonowy nie miał wystarczających dowodów aby zakwestionować wyjaśnienia oskarżonych i zeznania świadków co do władczych decyzji i poleceń H. D., które wykonywali oskarżeni.

Nie sposób również było ustalić, czy oskarżeni mieli jakikolwiek wpływ na wydawane im przez H. D. polecenia odnośnie, jak się okazało, bezprawnego rozporządzenia mieniem Agencji Rynku Rolnego.

H. D. samodzielnie bowiem rządziła w firmach sobie podległych, zapewniała o prawidłowości swoich posunięć, a Sąd Rejonowy nie miał wystarczających dowodów aby zakwestionować wyjaśnienia oskarżonych w tym zakresie. Ustalono bowiem, że to H. D. wydawała sama lub poprzez oskarżonych pracowników firm (...) polecenia sprzedaży zboża lub jego przemiału w celu sprzedaży należącego do Agencji Rynku Rolnego przechowywanego w magazynach (...). H. D. wydawała także sama lub poprzez oskarżonych pracowników tych firm polecenia wydania zboża do firmy (...) obiecując, że zboże zostanie zwrócone po sprzedaniu produktów ałoesowych.

H. D. wykorzystywała fakt, że kierowała firmami (...), E., A.-D. i (...) K. i wydawała polecenia przeprowadzania transakcji handlowych między tymi firmami, których cele były jedynie jej znane.

Największą swobodę decyzyjną miała H. D. w firmie (...), której była właścicielem i słusznie zatem ustalił Sąd Rejonowy, że celem tych transakcji nie było dobro tych podmiotów prawnych ale osobiste korzyści H. D. i jej rodziny. Aby ukryć te cele i te transakcje H. D. gdy rozpoczęły się kontrole doprowadziła do zaginięcia dokumentacji firmy (...). H. D. dysponowała także pieniędzmi uzyskanymi w wyniku zbycia i przemielenia zboża a następnie jego sprzedaży należącego do (...)przechowywanego w magazynach (...) oraz pieniędzmi z kredytu uzyskanego w Banku (...) Oddział we W. .

Część z tych pieniędzy została wydana m.in. na utrzymanie tych firm, część na cele osobiste H. D., a część z tych pieniędzy użyto na szeroko rozumiane cele reprezentacyjne.

Brak jest jakichkolwiek dowodów, czy chociażby wysokiego prawdopodobieństwa wnioskowania, iż oskarżeni T. B., J. P. i K. S. uczestniczyli w rozdysponowaniu pieniędzmi pochodzącymi z przywłaszczenia zboża pokrzywdzonej Agencji, czy to na własne potrzeby, czy potrzeby firmy, którą aktualnie reprezentowali. Sam fakt, iż mogli uzyskiwać wynagrodzenie z pieniędzy uzyskanych z przemiału zboża nie czyni jeszcze z oskarżonych osób winnych przestępstwa przywłaszczenia. Zresztą to, że oskarżeni lub inni pracownicy (...) K. mogli otrzymać z tych pieniędzy wynagrodzenia, nie zostało jednoznacznie ustalone. Bieżące potrzeby firmy bowiem to nie tylko wynagrodzenia. Mogą to być bowiem inne zobowiązania, w tym rzecz ZUS i podatkowe, lub spłaty kredytów - zaległe czy bieżące, a takowe z pewnością przedsiębiorstwo posiadało.

Taka konstatacja, poza zeznaniami świadków wskazanymi już powyżej, wynika chociażby także i z zeznań świadka S. D., która podała, że środki uzyskane ze sprzedaży mąki uzyskanej z przemiału zboża będącego własnością Agencji Rynku Rolnego zostały głównie wykorzystane na spłatę kredytów oraz na bieżące wydatki.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutów pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego – obecnie (...)w W. – Oddział (...) w P., by materiał dowodowy zebrany w sprawie jednoznacznie wykazał, iż oskarżeni T. B., J. P. i K. S. wyczerpali znamiona zarzucanych im przestępstw.

Mając na uwadze powyższe zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

O kosztach obrony z urzędu orzeczono na podstawie na podstawie § 17 ust. 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu – Dz. U. 2015r.1801.

O kosztach procesu za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 636 § 1 kpk, a o opłacie za II instancję na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983r. nr 49 poz. 223 ze zm.)

M. G. S. E. T.